

УДК 332.1

[https://doi.org/10.33296/2707-0654-6\(12\)-07](https://doi.org/10.33296/2707-0654-6(12)-07)

http://orcid.org/0000-0002-1517-6434*

http://orcid.org/0000-0002-5506-4154**

Марина АВЕРКИНА*

доктор економічних наук, професор,
професор кафедри економіко-математичного
моделювання та інформаційних технологій,
Національний університет «Острозька
академія», м. Острог, Україна

Олена КАРЛОВА**

доктор економічних наук, професор, професор
кафедри менеджменту, Українська інженерно-
педагогічна академія, м. Харків, Україна

РЕГІОНАЛЬНА ІННОВАЦІЙНА ПОЛІТИКА НА ЗАСАДАХ СТІЙКОСТІ: СУТНІСТЬ, ОСОБЛИВОСТІ ТА ЗАВДАННЯ

Анотація. Стаття присвячена розкриттю сутності, особливостей та завдань регіональної інноваційної політики. Авторами наголошено на необхідності формування дієвої регіональної інноваційної політики на засадах стійкості. В статті зазначено, що регіональна інноваційна політика залежить від спланованих заходів та дій органами регіонального управління щодо створення необхідних умов для розвитку інновацій на засадах стійкості, активного впровадження нових, ресурсозберігаючих технологій в економіку регіону, скорочення споживання невідновлювальних ресурсів в руслі задоволення потреб теперішніх та прийдешніх поколінь. При цьому регіональну інноваційну політику слід розглядати як складову регіональної політики стійкого розвитку. Виокремлення окремого напрямку зумовлене значним економічним, екологічним, та соціальним ефектом, який несуть в собі інноваційні технології. Суб'єктами регіональної політики є органи влади загальнодержавного, регіонального та місцевого рівнів, зокрема: державні та місцеві органи влади, органи місцевого самоврядування, територіальні громади, які забезпечуватимуть інновацій в регіоні. При цьому зазначено, що права та повноваження державних та регіональних органів влади повинні бути взаємоузгоджені та розділені. За таких умов реалізація регіональної

інноваційної політики сприятиме забезпеченню найкращих результатів. Також необхідним є співпраця та об'єднання зусиль не лише органів влади, але й бізнесу, зайнятого в інноваційній сфері та пов'язаних галузях. Це сприятиме ефективному вирішенню питань, які виникатимуть в організації діяльності такої галузі в регіоні. В результаті уможливуватиметься забезпечення промислових, сільськогосподарських та споживчих енергетичних потреб регіону шляхом використання інновацій, з урахуванням потенціалу регіону, видової структури та просторової диференціації, яке здійснюється на засадах максимізації соціо-еколого-економічної ефективності в руслі забезпечення стійкого розвитку регіону.

Ключові слова: регіональна інноваційна політика, інновації, стійкий розвиток, ефективність, ресурси, регіон.

Вступ. Забезпечення стійкого розвитку регіону неможливе без використання інновацій. Останні сприяють не лише раціональному використанні соціо-еколого-економічних ресурсів, але й забезпечення конкурентоспроможності та стійкого розвитку регіону та формуючи полюси економічного зростання. Розвиток стає можливим завдяки прогресу людської думки, накопиченням капіталу і підвищенні продуктивної праці [2]. Інновації є базовим елементом суспільства нового типу, заснованого на знаннях [11, с. 37]. Також, світовий досвід переконливо свідчить про активну участь регіонів в активізації інноваційної діяльності, що пояснюється природою інноваційних процесів, що мають локальний характер [7]. Інноваційна політика ЄС основана на розробленні нормативних документів, призначених для підтримки інновацій та розвитку підприємницької діяльності й виваженої стратегії розвитку, яка передбачає стійке, всеосяжне економічне зростання [12]. Проте, впровадження інновацій на регіональному рівні повинне забезпечуватися ефективною системою управління на регіональному рівні та підтримуватися чинною регіональною інноваційною політикою. Існуючі тенденції у впровадженні інновацій на регіональному рівні все більше переконують у необхідності формування дієвої регіональної

інноваційної політики.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Вагомий науковий здобуток в економічну теорію і методологію інноваційного розвитку територій зробили вітчизняні вчені, як-от: В. Бойченко, М. Бутко, В. Гейцем, Н. Дронова, В. Єсіна, В. Зінченко, Д. Стеченко, С. Тихомиров, Л. Федулова та ін. Однак поглибленого вивчення потребують питання, що пов'язані з формуванням регіональної інноваційної політики на засадах стійкості.

Мета статті полягає в розкритті сутності, особливостей та завдань регіональної інноваційної політики на засадах стійкості.

Виклад основного матеріалу. Регіональна інноваційна політика є складовою державної інноваційної політики, яка надає поштовх та орієнтири для формування регіональної інноваційної політики, спираючись на світовий досвід і теоретичну базу, створює необхідні умови для функціонування механізму реалізації регіональної інноваційної політики.

Враховуючи особливості того чи іншого регіону, вона визначає, з одного боку, ставлення держави до його інноваційних і науково-технічних проблем, а з другого, – забезпечує участь наукової та інноваційної сфери регіону у вирішенні соціально-економічних і науково-технічних проблем держави [5, с. 578].

Формування засад регіональної інноваційної політики потребує узагальнення та систематизації існуючих досліджень, що вимагає в першу чергу визначення та конкретизації категорійного апарату.

Узагальнення підходів до тлумачення терміну «регіональна політика» подане у табл. 1.

Таблиця 1

Підходи до визначення терміну «регіональна політика»

Автори	Визначення	Особливості підходу
Е. Алаєв	Регіональна політика – сфера діяльності з управління економічним, соціальним і політичним розвитком країни в просторовому, регіональному аспекті, тобто пов'язана з взаємовідносинами між державою і районами, а також районів між собою.	Враховує взаємозв'язок у системі «державо-регіон»
Ю. Гладкий, А. Чистобаєв	Регіональна (соціально-економічна) політика держави – це сфера діяльності з управління політичним, економічним, соціальним і екологічним розвитком країни в просторовому, регіональному аспекті, яка відображає як взаємовідносини між державою і регіонами, так і регіонів між собою.	Враховує взаємозв'язок у системі «державо-регіон» та «регіон-регіон»
М. Кноглер, О. Секарєв	Під регіональною політикою розуміють «сукупність заходів, спрямованих на усунення відмінностей в економічній дієздатності та життєвому рівні, наявних між територіально відокремленими частинами країни»	Передбачає усунення економічних відмінностей територій країни
В. Поповкін	Регіональна політика України має сприяти найефективнішому досягненню головних економічних, соціальних та екологічних цілей розвитку держави завдяки використанню закономірностей і факторів територіального поділу праці й регіонального комплексотворення.	Передбачає досягнення економічних, екологічних та соціальних цілей регіону
М. Долішній	У широкому розумінні регіональна політика – це система цілей і дій, що спрямовані на реалізацію інтересів держави щодо регіонів та внутрішніх інтересів самих регіонів, яка реалізується за допомогою методів, що враховують історичну, етнічну, соціальну, економічну та екологічну специфіку територій.	Врахування специфіки регіону
В. Симоненко	Під регіональною політикою слід розуміти, з одного боку, чітко опрацьовану в законодавчому аспекті практичну діяльність держави в усіх регіонах країни, а з другого, – соціально-економічну політику, здійснювану на базі загальнодержавного законодавства самими регіонами для досягнення тих чи інших регіональних і місцевих цілей і завдань.	Передбачає законодавчу підтримку соціально-економічної політики
В. Семиноженко Б. Данилишин	Визначають регіональну політику як діяльність держави, спрямовану на адміністративно-економічну оптимізацію регіональної структури країни та відносин між центром і територіями з метою забезпечення збалансованого розвитку за рахунок максимально ефективного використання внутрішніх і заохочення зовнішніх ресурсів в умовах глобалізації міжнародної економіки. Останнє дуже важливе, адже жодна країна у світі не може сьогодні серйозно здійснювати свою регіональну політику, не враховуючи потужного чинника глобалізації світової економіки, оскільки її суб'єктами й об'єктами дедалі більше стають окремі частини держави, тобто регіони.	Збалансований розвиток за рахунок максимально ефективного використання внутрішніх і заохочення зовнішніх ресурсів

Джерело: складено авторами на основі [1, 3, 4, 6, 9, 10]

Дослідження підходів до тлумачення терміну «регіональна політика» дозволило виокремити його характерні ознаки, що слугуватимуть передумовою розробки теоретичних засад регіональної інноваційної

політики:

- регіональна політика взаємодіючи з державою, здійснюється у відповідності до законодавчо встановлених норм та нормативів;
- відображає взаємовідносини між державою та регіонами і регіонами між собою;
- передбачає досягнення економічних, екологічних та соціальних цілей із урахуванням специфіки регіону;
- досягнення збалансованого розвитку за рахунок максимально ефективного використання внутрішніх і заохочення зовнішніх ресурсів;
- передбачає раціональне використання ресурсів.

Так, з урахуванням існуючих підходів до визначення сутності регіональної політики, на нашу думку, регіональна інноваційна політика – це сукупність спланованих заходів та дій органами регіонального управління щодо створення необхідних умов для розвитку інновацій на засадах стійкості, активного впровадження нових, ресурсозберігаючих технологій в економіку регіону, скорочення споживання невідновлювальних ресурсів в руслі задоволення потреб теперішніх та прийдешніх поколінь (рис. 1.).

РЕГІОНАЛЬНА ІННОВАЦІЙНА ПОЛІТИКА – сукупність спланованих заходів та дій органами регіонального управління щодо створення необхідних умов для розвитку інновацій на засадах стійкості, активного впровадження нових, ресурсозберігаючих технологій в економіку регіону, скорочення споживання невідновлювальних ресурсів в руслі задоволення потреб теперішніх та прийдешніх поколінь
МЕТА – забезпечення стійкого розвитку на основі використання інновацій в регіоні
ЗАВДАННЯ:
<ul style="list-style-type: none">
– використання інновацій в регіонах повинне передбачати активну взаємодію між регіонами та державою, щодо рівномірного використання соціо-еколого-економічних ресурсів;
– забезпечення передумов щодо використання інновацій з урахуванням спеціалізації регіону;
– забезпечення умов щодо комплексної підготовки фахівців для розроблення нових технологій;
– забезпечення збалансованого розвитку за рахунок максимального використання внутрішніх ресурсів регіону, скорочення споживання не відновлювальних ресурсів в регіоні;
– стимулювання залучення інвестиційних та кредитних ресурсів, що забезпечить

впровадження інновацій; – використання організаційно-правових, економічних інструментів щодо стимулювання використання нових технологій; – використання економічних методів щодо стимулювання використання інновацій суб'єктами господарювання регіону.	
ОБ'ЄКТ – система заходів націлених на максимальне використання інновацій в регіоні	СУБ'ЄКТ – органи влади загальнодержавного, регіонального та місцевого рівнів, зокрема: державні та місцеві органи влади, органи місцевого самоврядування, територіальні громади, які забезпечуватимуть інновацій в регіоні.
РЕЗУЛЬТАТ – забезпечення промислових, сільськогосподарських та споживчих енергетичних потреб регіону шляхом використання інновацій, з урахуванням потенціалу регіону, видової структури та просторової диференціації, яке здійснюється на засадах максимізації соціо-еколого-економічної ефективності в руслі забезпечення стійкого розвитку регіону.	

Рис. 1. Зміст та особливості регіональної інноваційної політики

* розроблено авторами

Суб'єктами регіональної політики органи влади загальнодержавного, регіонального та місцевого рівнів, зокрема: державні та місцеві органи влади, органи місцевого самоврядування, територіальні громади, які забезпечуватимуть інновацій в регіоні. При цьому варто відмітити, що права та повноваження державних та регіональних органів влади повинні бути взаємоузгоджені та розділені. За таких умов реалізація регіональної інноваційної політики сприятиме забезпеченню найкращих результатів. Також необхідним є співпраця та об'єднання зусиль не лише органів влади, але й бізнесу, зайнятого в інноваційній сфері та пов'язаних галузях. Це сприятиме ефективному вирішенню питання, які виникатимуть в організації діяльності такої галузі в регіоні. При цьому регіональну інноваційну політику слід розглядати як складову регіональної політики стійкого розвитку. Виокремлення окремого напрямку зумовлене значним економічним, екологічним, та соціальним ефектом, який несуть в собі інноваційні технології.

Основною метою регіональної інноваційної політики слід розглядати як

забезпечення стійкого розвитку регіону на ґрунті використання інновацій суб'єктами господарювання, населенням тощо. Об'єктом такої політики є система заходів націлених на максимальне використання інновацій в регіоні. Регіональна інноваційна політика повинна бути спрямована на вирішення таких завдань, які нами виокремлено (рис.1):

- використання інновацій в регіонах повинне передбачати активну взаємодію між регіонами та державою, щодо рівномірного використання соціо-еколого-економічних ресурсів;
- забезпечення передумов щодо використання інновацій з урахуванням спеціалізації регіону;
- забезпечення умов щодо комплексної підготовки фахівців для розроблення нових технологій;
- забезпечення збалансованого розвитку за рахунок максимального використання внутрішніх ресурсів регіону, скорочення споживання не відновлювальних ресурсів в регіоні;
- стимулювання залучення інвестиційних та кредитних ресурсів, що забезпечить впровадження інновацій;
- використання організаційно-правових, економічних інструментів щодо стимулювання використання нових технологій;
- використання економічних методів щодо стимулювання використання інновацій суб'єктами господарювання регіону.

Для виконання покладених завдань, суб'єкти регіональної політики, наділені функціями:

- аналізу та прогнозування розвитку інновацій території регіону;
- організації та проведення методичних семінарів, конференцій, інших заходів щодо обміну передовим досвідом, набутим у технологічній сфері;

- організації та координації роботи зацікавлених підприємств, установ, організацій та фізичних осіб з питань проведення заходів щодо використання інноваційних технологій;
- проведення інформаційної, рекламної та видавничої діяльності в руслі використання інновацій в регіоні;
- проведення заходів та формування відповідних умов щодо залучення потенційних інвесторів з ціллю активізації інноваційного розвитку регіону;
- формування наукових рекомендацій і пропозицій щодо подальшого інноваційного розвитку;
- виконання інших функцій, які впливають з покладених завдань.

Висновки. Формування регіональної інноваційної політики є засадничим напрямом регіональної економічної політики. Успішна реалізація якої залежить від досягнення мети та виконання визначних нами завдань в руслі забезпечення промислових, сільськогосподарських та споживчих потреб регіону шляхом використання інновацій, з урахуванням їхнього потенціалу, видової структури та просторової диференціації, яке здійснюється на засадах максимізації соціо-еколого-економічної ефективності в руслі забезпечення стійкого розвитку регіону. Також формування дієвої регіональної інноваційної політики залежить від спеціальних принципів, які сприятимуть формуванню закономірностей останньої, що власне знайде відображення в подальшому науковому дослідженні.

Використана література

1. Алаев Э.Б. Социально–экономическая география: понятийно–терминологический словарь. М.: Мысль, 1983. С. 189.
2. Ареф’єва О. Інноваційна домінанта в управлінні розвитком підприємств: теоретично-практичний аспект. *Адаптивне управління: теорія і практика*. Серія «Економіка». 2018. Вип. 4(8). URL: http://am.eor.in.ua/images/adapt/Vol.4ekon8/18ekon4_8arefieva.pdf.

3. Гладкий Ю.Н., Чистобаев А.И. Основы региональной политики: Учебник. СПб, 1998. С. 19.
4. Долішній М. І. Регіональна політика на рубежі ХХ–ХХІ століть: нові пріоритети. К.: Наукова думка, 2006. С. 17.
5. Економіка України: стратегія і політика довгострокового розвитку : монографія / за ред. В.М. Геєця ; Інститут економіки та прогнозування НАН України. К. : Фенікс, 2003. 1008 с.
6. Кноглер М., Секарев О. Ринкова реформа і регіональна політика. *Економіка України*. 1995. № 1. С. 65.
7. Луцків О.М. Регіональна інноваційна політика: особливості формування та проблеми реалізації. *Регіональна економіка*. 2015. № 2. С. 153–162.
8. Поповкін В.А. Регіонально-цілісний підхід в економіці: Монографія. К.: Наукова думка, 1993. С. 54.
9. Семиноженко В.П., Данилишин Б.М. Новий регіоналізм. К.: Наукова думка, 2005. С. 19.
10. Симоненко В.К. Регіональна політика: системний підхід. *Економіка України*. 1996. № 6. С. 31.
11. Стратегічні виклики ХХІ століття суспільству та економіці України: в 3 т. Т. 2: Інноваційно-технологічний розвиток економіки / За ред. акад. НАН України В.М. Геєця, акад. НАН України В.П. Семиноженка, чл.-кор. НАН України Б.Є. Кваснюка. К.: Фенікс, 2007. 564 с.
12. Федулова Л.І., Андрощук Г.О. Особливості розвитку інноваційної політики Європейського Союзу: виклики для України. *Проблеми науки*. 2014. № 7-8. С. 40-46.

References

1. Alaev E.B. Sotsialno–ekonomicheskaya geografiya: ponyatiyno–terminologicheskii slovar. M.: Mysl, 1983. S. 189.
2. Arefieva O. Innovatsiina dominanta v upravlinni rozvytkom pidpriemstv: teoretychno-praktychnyi aspekt. *Adaptyvne upravlinnia: teoriia i praktyka. Ekonomika*. 2018. Vyp. 4 (8). URL; http://am.eor.in.ua/images/adapt/Vol.4ekon8/18ekon4_8arefieva.pdf.
3. Gladkiy Yu.N., Chistobaev A.I. Osnovy regionalnoy politiki: Uchebnik. SPb, 1998. S. 19.
4. Dolishnii M.I. Rehionalna polityka na rubezhi XX–XXI stolit: novi priorytety. K.: Naukova dumka, 2006. S. 17.

5. *Ekonomika Ukrainy: stratehiia i polityka dovhostrokovoho rozvytku : monohrafiia / za red. V. M. Heietsia ; Instytut ekonomiky ta prohnozuvannia NAN Ukrainy. K. : Feniks, 2003. 1008 s.*
6. Knohler M., Siekariiev O. Rynkova reforma i rehionalna polityka. *Ekonomika Ukrainy. 1995. № 1. S. 65.*
7. Lutsyv O.M. Rehionalna innovatsiina polityka: osoblyvosti formuvannia ta problemy realizatsii. *Rehionalna ekonomika. 2015. № 2. S. 153–162.*
8. Popovkin V.A. Rehionalno–tsilisnyi pidkhyd v ekonomitsi: Monohrafiia. K.: Naukova dumka, 1993. S. 54.
9. Semynozhenko V. P., Danylyshyn B. M. Novyi rehionalizm. K.: Naukova dumka, 2005. S. 19.
10. Symonenko V. K. Rehionalna polityka: systemnyi pidkhyd. *Ekonomika Ukrainy. 1996. № 6. S. 31.*
11. *Stratehichni vyklyky KhKhI stolittia suspilstvu ta ekonomitsi Ukrainy: v 3 t. T. 2: Innovatsiino-tekhnologichni rozvytok ekonomiky / Za red. akad. NAN Ukrainy V.M. Heietsia, akad. NAN Ukrainy V.P. Semynozhenka, chl.-kor. NAN Ukrainy B.Ie. Kvasniuka. K.: Feniks, 2007. 564 s.*
12. Fedulova L.I., Androshchuk H.O. Osoblyvosti rozvytku innovatsiinoi polityky Yevropeiskoho Soiuzu: vyklyky dlia Ukrainy. *Problemy nauky. 2014. № 7-8. S. 40-46.*

Аверкина Марина Федоровна,

доктор экономических наук, профессор, профессор кафедры экономико-математического моделирования и информационных технологий, Национальный университет «Острожская академия», г. Острог, Украина

Карлова Елена Анатольевна,

доктор экономических наук, профессор, профессор кафедры менеджмента, Украинская инженерно-педагогическая академия, г. Харьков, Украина

**РЕГИОНАЛЬНАЯ ИННОВАЦИОННАЯ ПОЛИТИКА НА ПРИНЦИПАХ
УСТОЙЧИВОСТИ: СУЩНОСТЬ, ОСОБЕННОСТИ
И ЗАДАЧИ**

Аннотация. Статья посвящена раскрытию сущности, особенностей и задач региональной инновационной политики. Авторами отмечена необходимость формирования действенной региональной инновационной политики на основе устойчивости. В статье указано, что региональная инновационная политика зависит от спланированных мероприятий и действий органами регионального

управления по созданию необходимых условий для развития инноваций на основе устойчивости, активного внедрения новых, ресурсосберегающих технологий в экономику региона, сокращение потребления невозобновляемых ресурсов для удовлетворения потребностей нынешних и будущих поколений. При этом региональную инновационную политику следует рассматривать как составляющую региональной политики устойчивого развития. Выделение отдельного направления обусловлено значительным экономическим, экологическим и социальным эффектом, который несут в себе инновационные технологии. Субъектами региональной политики являются органы власти общегосударственного, регионального и местного уровней, в частности: государственные и местные органы власти, органы местного самоуправления, территориальные общины, которые будут обеспечивать инноваций в регионе. При этом отмечено, что права и полномочия государственных и региональных органов власти должны быть взаимосогласованные и разделены.

При таких условиях реализация региональной инновационной политики будет способствовать обеспечению наилучших результатов. Также необходимо сотрудничество и объединение усилий не только органов власти, но и бизнеса, занятого в инновационной сфере и связанных отраслях. Это будет способствовать эффективному решению вопроса, возникающие в организации деятельности такой отрасли в регионе. Такие меры приведут к обеспечению промышленных, сельскохозяйственных и потребительских энергетических потребностей региона путем использования инноваций, с учетом потенциала региона, видовой структуры и пространственной дифференциации, которое осуществляется на основе максимизации социо-эколого-экономической эффективности в русле обеспечения устойчивого развития региона.

Ключевые слова: региональная инновационная политика, инновации, устойчивое развитие, эффективность, ресурсы, регион.

Maryna F. Averkyna

Doctor of Science in Economics, Professor, Professor of the Department of Economics and Mathematical Modeling and Information Technologies, National University of Ostroh Academy, Ostroh, Ukraine

Olena An. Karlova

Doctor of Science in Economics, Professor, Professor of the Department of Management, Ukrainian Engineering Pedagogics Academy, Kharkiv, Ukraine

**REGIONAL INNOVATION POLICY ON SUSTAINABILITY:
ESSENCE, FEATURES AND TASKS**

Abstract. The article is devoted to revealing the essence, features and tasks of regional innovation policy for the development of innovations based on sustainability, active introduction of new, resource-saving technologies in the region's economy, reduction of consumption of non-renewable resources. Regional innovation policy should be seen as part of a regional sustainable development policy. Separation of a particular direction is due to the significant economic, environmental, and social effects that innovative technologies. The subjects of regional policy are the authorities of the state, regional and local levels, in particular: state and local authorities, local self-government bodies, territorial communities that will provide innovations in the region.

At the same time, it is stated that the rights and powers of state and regional authorities should be mutually agreed and divided. In such circumstances, the implementation of regional innovation policy will contribute to the best results. It is also necessary to cooperate and join forces not only with the authorities but also with businesses engaged in innovation and related industries. The authors highlight the Tasks of the Regional Innovation Policy: the use of innovation in the regions should involve active interaction between the regions and the state, with regard to the equal use of socio-ecological and economic resources; providing prerequisites for the use of innovation, taking into account the specialization of the region; providing conditions for comprehensive training of specialists for the development of new technologies; ensuring balanced development by maximizing the use of internal resources of the region, reducing the consumption of non-renewable resources in the region; stimulation of attracting investment and credit resources, which will ensure innovation implementation; use of organizational and legal, economic tools to stimulate the use of new technologies; the use of economic methods to stimulate the use of innovation by economic entities in the region. This will help to address effectively the issues that will arise in organizing such industry in the region. As a result, it will be possible to meet the region's industrial, agricultural and consumer energy needs through the use of innovation, taking into account the region's potential, species structure and spatial differentiation, which is based on maximizing socio-ecological and economic efficiency in the context of ensuring the sustainable development of the region.

Keywords: regional innovation policy, innovation, sustainable development, efficiency, resources, region.

*Стаття надійшла
до редакції
10 травня 2019 року*